

เทศน์เช้า วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงข มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

คนไม่ทุกข์มันก็ไม่อยาก ถ้าคนไม่อดไม่อยากนะ เวลาอดอยาก เวลาเราอยู่ป่าอยู่เขานะ เราเคยอยู่ในป่าแล้วมันไม่มีจะกิน ไม่มีจะกินหมายความว่าไม่ออกไปบิณฑบาต ฉะนั้น ไปเจอพวกพราน พรานป่าเขาเข้าไป เขาไปเจอเขาก็ใส่บาตร ใส่บาตรด้วยข้าวเหนียวนะ พอใส่บาตรข้าวเหนียว ทำไมมันฉันทันข้าวอันนั้นมันหวานเจี๊ยบเลย ข้าวนั้นมันแสนที่จะอร่อย มันฝึ้งใจมากนะ เพราะเราอยู่ในป่าในเขานะ ไปกับเณร เขาก็เก็บใบไม้แห้งแล้วก็ต้มกินกันเอง เณรเขาจัดการให้ แล้วก็อยู่กันอย่างนั้นแหละ มันก็แบบว่าประสาอยู่ป่า แล้วมันภาวนาคิดกันไง

หมู่คณะชวนกันว่ากลับไหม...ไม่ ไม่กลับ อย่างไม่กลับ พอไม่กลับแล้วมันต้องดำรงชีวิตให้ได้ แล้วบังเอิญพรานป่าเขาไปเที่ยวป่า เขาไปเจอเข้า เขาก็ใส่บาตรด้วยข้าวเหนียว ข้าวเหนียวนี้มันสุดยอด มันแสนที่จะอร่อย มือนี่อร่อยที่สุด เพราะอะไร? มันอดมานาน มันไม่ได้กินมานาน มันอดมานาน พอเจอสิ่งใดมันจะฝึ้งใจมาก เห็นไหม ไม่อดไม่อยาก ไม่ทุกข์ไม่ยาก มันฝึ้งใจ

ฉะนั้น ชีวิตเรา เราเกิดมาทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง ทุกข์มันอยู่กับเรานะ ทุกข์มันอยู่กับเรา แต่เรากู้เงินกับมัน เราเคยชินกับมัน เราเลยไม่เห็นทุกข์ไม่เห็นยาก เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา ก็ทุกข์ยากจนที่มันทนแทบไม่ได้ แต่ความจริงมันมีของมันอยู่ตลอดเวลา เห็นไหม โลกหิวเป็นโรคประจำตัว โรคหิวนะเราต้องหาอาหารมาบรรเทาอาการหิวกระหาย การหิวกระหายมันขาดแคลนตลอด

ถึงบอกว่ามนุษย์มันมีอำนาจวาสนากว่าเทวดา เพราะเทวดาเขามีแต่ทิพย์ เขามีอิมของเขา อิมทิพย์ของเขา แต่ของเรา ถ้าเราไม่หามาเราต้องอดต้องอยาก พอเราจะหามานะมันก็เป็นภาระเตือนเราไง เตือนว่าชีวิตมันเป็นแบบนี้ละ ชีวิตมันทุกข์มันยากอย่างนี้นะ ถ้าชีวิตมันทุกข์มันยากอย่างนี้เราจะหาทางออกกันอย่างไรนะ?

นี่เวลาเกิดเป็นมนุษย์มีคุณค่าตรงนี้ไง มันเป็นเรื่องอริยทรัพย์ไง เพราะเราต้องแสวงหาของเรา ถ้าเราไม่แสวงหาของเรา เราก็ไม่มีอยู่ไม่มีกิน ถ้าเรามีอยู่มีกินขึ้นมา พอมีอยู่มีกินขึ้นมา ความคุ้นชินของมันก็บอกว่าเป็นเรื่องปกติ เรื่องธรรมดา พอเรื่องปกติเรื่องธรรมดา แต่ผู้ที่จะเห็นทุกข์ เห็นยากเขาออกประพฤติปฏิบัติ เขาพยายามจะให้เห็นทุกข์ ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละโดย สัจจะความจริง

เราบอกว่าทุกข์เราไม่มี เราปฏิเสธทุกข์ไปเลย ทุกข์เราไม่ได้กำหนด ถ้าไม่ได้กำหนดเราก็ไม่เห็นทุกข์ เราไม่เห็นต้นเหตุไง ถ้าเราไม่มีเหตุไม่มีผลมันจะละทุกข์ได้อย่างไร? มันจะละทุกข์ ละยากได้มันต้องเห็นเหตุเห็นผล การเห็นเหตุเห็นผล เห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ของเราบอกว่า ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบระงับแล้ว ถ้ามันไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันเห็นตามความเป็นจริง แต่เราไม่เห็นตามความเป็นจริง เราเห็นโดยทฤษฎีไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นตามความเป็นจริง แล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ พุทธ ศาสนาเป็นศีลธรรมจริยธรรม พออยู่กับศีลธรรมจริยธรรมจนคุ้นเคยกับมัน พอคุ้นเคยกับมันนะ สิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม เราเข้าใจธรรมะ ชีวิตนี้ต้องมีการพลัดพรากเป็นที่สุด ชีวิตนี้ต้อง ตายเป็นที่สุด เรารู้อยู่ทั้งนั้นแหละ แต่มันอยู่นานคด มันอยู่นานคดมันยังมาไม่ถึงเรา ถ้ามาไม่ถึงเรา เราก็คุ้นชินกับมัน เราก็นอนใจกับมัน ผัดวันประกันพรุ่งไปวันๆ หนึ่ง เมื่อนั้นจะทำ เมื่อนั้นจะทำ ต่อไป ผลัดๆ ไป

นี่คืออริยทรัพย์ นี่คือสัจจะความจริง นี่คือข้อเท็จจริงที่เราจะประพฤติปฏิบัติได้ตามความ เป็นจริงขึ้นมา แต่เวลาเราเป็นมนุษย์เราต้องแสวงหาหมาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง การแสวงหาเลี้ยงปาก เลี้ยงท้องนั่นคืออะไร? นั่นคือวิชาชีพ วิชาชีพคือหน้าที่การงาน พอหน้าที่การงานของเรา เรา หาอยู่หากินด้วยวิชาชีพของเรา เราก็มองสิ่งนี้เป็นปัญญา สิ่งนี้เป็นปัญญา สิ่งนี้เป็นปัญญามันเป็น โลกีย์ปัญญา ปัญญาในสถานะของมนุษย์ไง

แต่มนุษย์ มนุษย์เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่งอยู่ตรงโคนต้นโพธิ์ อาสวักขย ญาณ ปัญญาญาณที่ชำระกิเลสอันนั้นไง ปัญญาญาณที่ชำระกิเลสอันนั้น เวลาองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจกๆ ขึ้นไป เห็นใหม่ เวลาปัญญาจักกีย์ ๕ คนนะ แต่เทวดา อินทร์ พรหมส่งข่าวขึ้นไปเป็นชั้นๆ ขึ้นไปว่า “จักรนี้ได้เคลื่อนแล้ว จะย้อนกลับมาไม่ได้” จักรนี้ได้ เคลื่อนแล้วนะ

นี่ความเป็นจริงอันนั้น ความเป็นจริงที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาสวกษยญาณ ทำลายกิเลสอันนั้น สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับเป็นธรรมดา “นี่อัญญา โภณฑัญญะรู้แล้วหนอ” พระอัญญาโณทัญญะรู้ขึ้นมาได้องค์เดียว ๕ คน แต่รู้ขึ้นมาได้องค์เดียว เป็นสงฆ์องค์แรกของโลก นี่พันธกรรมของจิตมันไม่เท่ากัน พันธกรรมของจิตมันไม่เหมือนกัน การประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาทำขึ้นมาใครรู้ใครเห็นเป็นความจริงขึ้นมา มันจะเป็นธรรมของคนๆ นั้น

นี่ก็เหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราปฏิบัติมาโดยทฤษฎี โดยความเห็นของเรา ว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม แล้วเราก็อำนาจไปจนเรากู้ชินกับมันไป ถ้าเรากู้ชินกับมัน เห็นไหม นี่ถ้าเรามีสติ ถ้ามีสติเราจะยับยั้งสิ่งใดๆ ก็ได้ นี่ความที่น่ากลัวที่สุดคือความเห็นผิดของเรา ถ้าความเห็นผิดของเรามันทำให้เราเสียโอกาสนะ อย่างน้อยเสียโอกาส พอมีสติปัญญาขึ้นมาว่าสิ่งนี้เป็นความถูกต้องดีงามขึ้นมา มันก็ชราคร่ำคร่าแล้ว กว่าจะมาตั้งต้น กว่ามันจะทำความเป็นจริงของเรา

ถ้าความเป็นจริงของเรา เราทำความเป็นจริงขึ้นมา เห็นไหม ความจริงอันนั้นมันเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา สติมันจะให้เกิดสมาธิ ถ้าเกิดสมาธิแล้วมันเกิดปัญญา ถ้าปัญญาอันนั้นมันจะไม่บอกว่าสิ่งที่ศีลธรรมจริยธรรมที่เราารู้แล้วนะ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ทุกข์มันเป็นที่สุด คนเราต้องตายไปที่สุด แต่มันอยู่นานาคด มันไม่รู้ไม่เห็นของมัน มันไม่ช้าแรก กิเลสออกมา แต่พอมันเป็นสัมมาสมาธิ พอเป็นสัมมาสมาธิเพราะจิตมันตั้งมั่น พอจิตมันตั้งมั่น เวลาปัญญามันเกิด มันเกิดขึ้นมาจากจิต พอเกิดขึ้นมาจากจิตมันก็ทำลายเข้าไปที่จิต พอทำลายที่จิตมันก็สำรอก มันก็คลายของมันออก

ถ้าคลายออกตามความเป็นจริง เห็นไหม ต่ทั้งคปทานคือปล่อยวางชั่วคราว มันรู้มันเห็นของมันก็ปล่อยวางชั่วคราว รสชาติมันก็แตกต่างแล้ว แล้วเวลามันสมุจเฉท เวลามันขาดออกไป มันขาดในหัวใจขึ้นมา มันเป็นความจริงขึ้นมาอีกอันหนึ่งในหัวใจ นี่เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราว่าเราเกิดมาเป็นมนุษย์มันทุกข์มันยาก สังคมของมนุษย์ นี่มนุษย์เป็นสัตว์ประหลาด คิดอย่างหนึ่ง เวลาความคิดมันเป็นอย่างหนึ่ง เวลาการกระทำอย่างหนึ่ง คิดอย่างหนึ่ง พูดยังหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง มันพูดความจริงไม่ได้ เพราะมารยาทสังคม เราอยู่ในสังคมต้องเป็นแบบนั้น

ถ้าเป็นแบบนี้ เวลาเราพูดกันเรื่องโลก โลกคูติเวลาพวกน้อยล เขาบอกของเขาไปเรื่อย พอบอกได้ประโยชน์ขึ้นมา น้อยลขึ้นมาแล้วคนฟังแล้วเคลิบเคลิ้ม คนฟังแล้วพอใจ เขาน้อยลจนเคยตัว พอจิตใจมันน้อยลเคยตัวแล้ว จิตใจมันคิดของมัน มันก็น้อยลของมัน พอบอกมันจะเป็นจริงได้ไหม? มันจะเป็นปัจจุบันไหม?

นี่สังคมเป็นแบบนี้ ถ้าสังคมเป็นแบบนี้แหละ เราก็เกิดมาในสังคมนี้อะ เพราะเกิดมาในสถานะของมนุษย์ มนุษย์เป็นอริยทรัพย์ อริยทรัพย์ที่ไหน? อริยทรัพย์ที่ถ้ามันย้อนกลับมาทวนกระแสกลับมาหาทรัพย์สมบัติ หาทรัพย์สมบัติของเราเอง แต่ในทางโลก เวลาทำธุรกิจการค้าเราต้องมีตลาด ตลาดใหญ่ขนาดไหน ตลาดจะพอทำธุรกิจได้หรือยังไม่ได้ ถ้าไม่มีตลาดเขาก็ทำไม่ได้ ต้องมีตลาด ต้องทำการตลาดขึ้นมา

ถ้าทำการตลาดมันเป็นเรื่องโลกๆ แต่ถ้าเป็นเรื่องของเรา เราทำการตลาด ทำการตลาดเราก็เพลินกับมันมาพอแรงแล้ว เราก็อยู่สังคม อยู่กับศีลธรรมจริยธรรมมาพอแรงแล้ว สังคมเห็นไหม ถ้าสังคมร่มเย็นเป็นสุข สังคมที่ดึงามขึ้นมา เราเกิดเป็นยุคเป็นคราว ถ้าเป็นยุคเป็นคราวนะ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ทำความเป็นจริงขึ้นมา เขาก็เชื่อของเขา เขามีความมั่นใจของเขา เขามีความมั่นคงของเขา เขาก็ประพฤติปฏิบัติของเขา แต่ถ้ามันไม่มีความเชื่อมั่น ไม่มีความมั่นคงในศาสนา มันก็เลื่อนๆ ลอยๆ มันเลื่อนๆ ลอยๆ

แต่ถ้ามันมั่นคงขึ้นมา มั่นคงนี่ก็เป็นเรื่องของศาสนา ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาคุณธรรม คุณที่ไหนล่ะ? เราย้อนกลับเข้ามาในใจเราต่างหาก ถ้าเราทำความสงบของเราได้ เรามีสติปัญญาของเราได้ เรายับยั้งชีวิตของเราได้ เรายับยั้งแนวคิด วิธีคิดที่มันผิดพลาด ที่มันเป็นมิจฉาทิฎฐิ มิจฉาทิฎฐิคือว่ามันคิด แม้แต่คิดธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็แล้วแต่นี้แหละมันเป็นปริยัติ ถ้าเป็นปริยัติต้องปฏิบัติ

ถ้าปฏิบัติขึ้นมา นี่แนวคิดตามความเป็นจริง เป็นจริงที่ไหน? เป็นจริงที่มันเกิดขึ้นมาจากจิต ความคิดเกิดจากจิต มันก็เข้าไปทำลายที่จิต นี่ความคิดที่เกิดจากสมอง ความคิดจากสัญชาตญาณของมนุษย์ คำว่าสัญชาตญาณของมนุษย์ สถานะของมนุษย์มันรับสถานะสิ่งนี้ไว้ เพราะมนุษย์เกิดมามีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ มนุษย์เกิดมามีความคิด ถ้าเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์มีอวิชา ถ้าจิตไม่สงบเข้ามา อวิชามันคิดโดยกิเลส

ถ้ากิเลสมันคิดขึ้นมา นี่ตรีภในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้แหละ แต่เป็นกิเลส กิเลสเพราะอะไร? เพราะเราไม่รู้จริงใจ มันเป็นอวิชชาในหัวใจใจ แต่ถ้าจิตมันสงบมันสงบเพราะอะไร? เพราะอวิชชามันสงบลง ถ้าอวิชชามันสงบลงไม่ได้ สมาธิเกิดไม่ได้ ถ้าสมาธิเกิดขึ้นมา สมาธิเกิดขึ้นมาด้วยเหตุด้วยปัจจัย เหตุปัจจัยคือคำบริกรรม คือปัญญาอบรมสมาธิ เกิดมาชั่วคราวแล้วมันก็เสื่อมไปธรรมดา มันต้องคลายตัวออกมาเป็นสถานะของมนุษย์ เป็นปุถุชนธรรมดา

เป็นปุถุชน เห็นไหม แต่เราใช้ปัญญาของเรา แยกแยะของเรา ใช้บริการของเราจนมันเป็นปุถุชน กัลยาณปุถุชน กัลยาณปุถุชนเพราะเห็นรูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร รูป รส กลิ่น เสียงนะ เสียงต่างๆ รสต่างๆ ความรับรู้ของเราเนี่ยบ่วงของมารทั้งนั้น มันรัดคอทั้งนั้น แต่ถ้ามีสติปัญญาแยกแยะขึ้นมา มันละทิ้งหมด ละทิ้งขึ้นมามันก็เป็นอิสรภาพ เป็นตัวของมัน ถ้าเป็นตัวของมัน นี่คือตัวของมัน ถ้าตัวของมันบีบมันก็เป็นสัมมาสมาธิ นี่เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ แล้วถ้าออกมาใช้ปัญญาล่ะ?

นี่ปัญญาที่เกิดจากจิต ปัญญาเกิดจากจิตเกิดอย่างนี้ เกิดอย่างนี้ ถ้ามันพิจารณาของมัน มันแยกแยะของมัน โดยครูบาอาจารย์ของท่านมีประสบการณ์ของท่าน ท่านมีตัวอย่างของท่าน ท่านคอยประคองเรา สิ่งนี้ถูกต้อง ถูกต้องของเด็กที่ดี เด็กที่ดีก็เชื่อฟังพ่อแม่ เด็กที่ดี มีการศึกษาจนมีอาชีพหน้าที่การงานก็เป็นผู้ใหญ่ที่ดี ผู้ใหญ่ที่ดี ทำงานขึ้นมาแล้วรู้จักเสียสละ รู้จักดูแลรักษาสมบัติของตัวเองเป็นผู้ใหญ่ที่ดี

จิต จิตถ้ามันยังภาวนาไม่เป็น มันทำความสงบของใจไม่ได้มันก็เหมือนทารก แต่ถ้ามันอยู่ในศีลธรรม จริยธรรม เห็นไหม เพราะอยู่ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นบริษัท ๔ เป็นศากยบุตรพุทธชินโรส อยู่ในโอวาทขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นทารก ถ้าเป็นทารกแต่มันทำงานของมันขึ้นมาเป็น ถ้ามันโตขึ้นมามันทำงานของมันได้ มันทำสัมมาสมาธิ เด็กมันเรียนขึ้นมาได้ มันมีวิชาของมันได้ เห็นไหม มันจะออกหางานทำของมัน

ถ้าหางานทำขึ้นมา ถ้ามันทำถูกต้องดีงาม นี่ปัญญามันจะเกิด ถ้าปัญญามันเกิด นี่ใจทรัพย์ส่วนตนใจ ทรัพย์สมบัติทวนกระแสนเข้ามาเป็นของเราใจ นี่อริยทรัพย์มันเกิดที่นี้ ถ้ามันเกิดที่นี้ทำของมันที่นี้ นี่ศาสนา เห็นไหม ศาสนาธรรมใครสัมผัสได้ ก็หัวใจมันสัมผัสได้ใจ ถ้าหัวใจมันสัมผัสได้ สิ่งของมันสัมผัสได้ ที่ความเป็นจริงได้ขึ้นมา ถ้ามันเกิดปัญญา ปัญญามันก็แยกแยะของ

มัน มันรู้มันเห็นของมัน ถ้ารู้เห็นของมัน นี่ครูบาอาจารย์คอยประคอง คอยดูแลให้เราพัฒนาขึ้นมา

ถ้าพัฒนาขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้เวลาเผยแผ่ธรรมอยู่ มารมามันมันต์ประจำ “จะอยู่ไปทำไม? เป็นพระอรหันต์แล้วก็สิ้นชีวิตไปเพื่อไปวิมุตติสุขเถิด” นี่มาตลอดเวลา

“มารเอ๋ย เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ของเรายังไม่เข้มแข็ง กล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ไม่ได้ เราจะไม่มีอนิพพาน”

แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมขึ้นมาจนเข้มแข็ง นี่เวลาวันมาฆบูชา เอหิภิกขุบวชให้เอง บวชให้ด้วยวิธีการบวช บวชให้เองลูกในชาตินี้ แล้วเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา พอสิ้นกิเลสทั้งหมด พอสิ้นกิเลสทั้งหมด นี่ไง ๑,๒๕๐ องค์ นี่เวลามันชาบซึ่งไง เวลาผู้ที่มีคุณธรรมกับผู้ที่มีคุณธรรมนะ เขาจะเคารพบูชาของเขา ถึงเวลาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยที่ไม่ได้นัดหมาย สิ่งที่ไม่ได้นัดหมายไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วพระอรหันต์ทั้งนั้นต้องสอนอะไร?

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเทศน์โอวาทปาติโมกข์ “จะไม่ทำความชั่วซ้ำเลย จะทำแต่คุณงามความดี ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว” นี่สิ่งต่างๆ อย่างนี้เป็นเพราะว่าคุณธรรมในหัวใจมันถึงกันไง มันเชื่อฟังกัน มันเห็นคุณเห็นบุญ เห็นผลประโยชน์ เห็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ นี่เวลามันคงขึ้นมาแล้ว เวลามารมาตลอด

“มารเอ๋ย บัดนี้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ของเราเข้มแข็ง สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ อีก ๓ เดือนข้างหน้าเราจะนิพพาน”

นี่ไง สิ่งทีเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ของเราท่านดูแล ดูแลอย่างนี้ไง ดูแลอย่างนี้ขึ้นมา “บัดนี้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ของเราเข้มแข็ง” แต่เวลาล่วงเลยมาเห็นใหม่ คุณลิในอินเดียวหมดไปเลย หมดไปเลยเพราะนอนใจกัน นอนใจกันว่ามันดี มันมันคงๆ แล้วรวมศูนย์ไว้ นาลันทาเขาเผาเกลี้ยงเลย แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้สงฆ์ปกครองสงฆ์ สงฆ์คือภิกษุ ๔ องค์ขึ้นไป อยู่ที่ไหนถ้าอยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคี อยู่ที่ไหน เวลาปรึกษากันด้วยเหตุด้วยผลให้เชื่อฟังกัน ให้เชื่อฟังเหตุและผล ให้เชื่อฟังจะความจริง

นี่ถ้าความจริงอย่างนั้นมันจะสร้างศาสนาทายาทขึ้นมา ถ้าสร้างศาสนาทายาทขึ้นมา นี่เรา
เกิดมาท่ามกลางพุทธศาสนา พุทธศาสนาถึงพุทธกาล เราเกิดมาพบครูบาอาจารย์ของเราตั้งแต่
หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านทำเป็นแบบอย่างมา ท่านทำเป็นความเข้มแข็งมา แล้วเราทำของเรา
ขึ้นมาเราต้องทำให้ความเป็นจริง

หลวงปู่มั่นบอก “มันจะเอาอย่างไม่เอาเยี่ยง” มันจะเอาแต่รูปแบบ มันไม่เอาความจริง ถ้า
เอาความจริงนะเราต้องแก้ไข เราต้องดัดแปลง ควบคุมความคิดให้ได้ ถ้าความคิดควบคุมได้
สัมมาสมาธิเท่านั้น แล้วถ้าเกิดปัญญาขึ้นมาให้เป็นภวานามยปัญญา เกิดปัญญาขึ้นมาเป็นสัญญา
เป็นความจำ เป็นก๊อปปี้มานะ มันก็เป็นสิ่งที่วิชาพาใช้เท่านั้นแหละ ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามัน
จะแก้ไขเรา

ถ้าไม่อดมันก็ไม่อยาก ถ้าไม่ทุกข์มันก็ไม่อยาก แต่ถ้าใครมีสติปัญญาจะเห็นความทุกข์จาก
ภายใน จะเห็นความทุกข์ว่าหัวใจมันว่าเหว่ หัวใจมันเลื่อนลอย ใหม่ๆ ที่เราฝึกฝน ใหม่ๆ ที่เรามี
สติปัญญาของเราขึ้นมา อันนี้วาสนาบารมีนะ นี่เราจะไม่เชื่อมงคลตื่นข่าว เราจะเชื่อในพระพุทธ
พระธรรม พระสงฆ์ ให้หัวใจเรามีหลักมีเกณฑ์ เพื่อประโยชน์กับเรา

ถ้ามันทุกข์มันยาก มันเห็นของมันนะ เวลาเห็นของมัน นี่เราทำบุญกุศลกัน นี่เป็นวัตถุ
ทาน แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่ สิ่งที่เราบังคับหัวใจของเรา สติ สมาธิ ปัญญา
มันละเอียดลึกซึ้งกว่านั้น ถ้าละเอียดลึกซึ้งกว่านั้น หัวใจที่มันผ่อนคลาย หัวใจที่มันเสียสละ หัวใจ
ที่มันเข้าใจตัวของมันเองนะ มันจะไม่ให้ความคิดเข้ามากรงรังในตัวมัน สิ่งใดเกิดขึ้น ความคิด
ที่มันเกิดขึ้นมันรับรู้ของมันแล้ววาง แล้ววาง มันไม่เผาผลาญเรา และมันก็ไม่เผาผลาญผู้อื่น

ถ้ามันเผาผลาญเรา แล้วคนอื่นมันคิดไม่เหมือนเรา เราก็พยายามเสนอความคิดนี้ไป เห็น
ใหม่ มันจะเผาคนอื่น นี่มันเบียดเบียนตน แล้วเบียดเบียนคนอื่น ถ้าเป็นความจริงนะ มันจะไม่
เบียดเบียนเรา มันจะให้ความสุขกับเราก่อน มันจะให้ความสงบระงับ

“สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี” มันจะให้ความสุขกับเราก่อน แล้วให้ความสุขกับเราก่อน
เห็นใหม่ คนข้างเคียงมันไม่กระทบกระเทือนอยู่แล้ว แล้วคนข้างเคียงต้องการผลประโยชน์ เขา
จะได้ประโยชน์ของเขา เอวัง